

INLEIDING

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Inleiding	5
a. Aanleiding	5
b. Methodologische opmerkingen	6
Hoofdstuk 2 Tijdens de Republiek	17
a. Enkele oude meesters	17
b. Over codificatie: het voorspel	22
Hoofdstuk 3 Een nieuw begin, maar hoe?	25
a. Vlak voor 1795	25
b. Een nieuwe staat, een nieuwe rechtsorde	27
Hoofdstuk 4 Over grondwetten, hun aard en inhoud	35
a. De Grondwet van 1814 – een praktisch document	35
b. G. Groen van Prinsterer: een theoretische proefneming	36
c. De ‘geoctroyeerde’ Grondwet	38
d. C.W. Opzoomer: slechts de belangrijkste kwesties	39
e. J. Oppenheim: de suprematie van de grondwet	41
f. Graag een gewone wet: H. Krabbe en H. Verkouteren	42
Hoofdstuk 5 Het wetsbegrip	45
a. De Grondwet van 1815: het begin van een lange discussie	45
b. Het vervolg van de discussie: de verhouding tussen wet en amvb	47
c. Het Meerenbergarrest en daarna	50
d. Het wetsbegrip bij Krabbe	54
e. De oplossing van de Grondwet van 1887 en daarna	57
f. Het laatste woord?	60
g. Jacob Israel de Haan en het wetsbegrip	62
h. Een doorgaande discussie	63
Hoofdstuk 6 Wetgevingsbeleid	67
a. Jacob Andries Weiland en volgenden	67
b. Opzoomer en anderen: een Commissie voor de Wetgeving	71
c. Sjoerd Anne Vening Meinesz: een algemeen wetgevingsbeleid	74
d. S.Katz: De Raad van State als Commissie voor de Wetgeving	78
e. Aanpassing van wetgeving	80
f. Het delegatievraagstuk	85
g. Nog drie aspecten van wetgevingsbeleid	88
Hoofdstuk 7 Kwaliteit van wetgeving	91
a. De taal als kwaliteitsaspect	91
b. De kwaliteit als procedureel probleem	98

NEDERLANDSE MEESTERS OVER WETGEVING

Hoofdstuk 8 Commentatoren op de Grondwet	105
a. Ter inleiding	105
b. De commentatoren zelf: Van Hogendorp, Thorbecke, De Bosch Kemper, J. Heemskerk, Buys, Sybenga	106
Hoofdstuk 9 Rond de grondwetten	121
a. Rond de Grondwet van 1840	121
b. Rond de Grondwet van 1848	124
c. De Grondwet van 1848 zelf, een indicatie	127
d. Popularisering van de Grondwet van 1848	129
e. Rond de latere grondwetten	131
Hoofdstuk 10 Bredere perspectieven in het denken over wetgeving	135
a. De eerste rechtssocioloog: H.J. Hamaker	135
b. Een christelijk-historische visie: A.F. De Savornin Lohman	139
c. Het rechtsbewustzijn: H. Krabbe en R. Kranenburg	140
d. Een harde positivist: A.A.H. Struycken	144
e. Een sociaal-wetenschappelijke benadering: J.J. von Schmid	146
Hoofdstuk 11 Wetenschap en wetgeving of: de interpretatie van wetsbepalingen	151
Hoofdstuk 12 Twee bijzondere geleerden: H.L. Drucker en J.P. Fockema Andreae	165
a. H.L.Drucker	165
b. J.P. Fockema Andreae	167
c. Ten slotte	171
Hoofdstuk 13 Ten besluit: toen en nu	173
Geraadpleegde literatuur	179
Over de schrijver	185